

# NAS GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih  
nameščencev in upokojencev  
= za Slovenijo v Ljubljani. =**

**Cena posamezne šte. 2 K 50 vln.**

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina . . . . . K 100.—

Polletna naročnina . . . . . K 50.—

Četrletna naročnina . . . . . K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi  
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravištvu: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

## Zloba ali nevednost.

»Jugoslavija« je prinesla tale članek.

**Kako živi uradnik VI. činovnega razreda.**

Uradniške organizacije spe trdno spanje pravičnega, in javnost bi utegnila misliti, da je prišlo državno uradništvo pod sedanjim demokratičnim režimom v deveto deželo, kjer se cedi med in mleko. V pomirjenje živcev prinese včasih »Jutro« kako dolgo poročilo o razpravljanju uradniškega vprašanja v Beogradu, kar bi lahko napravilo vtis, da centralna vlada sploh nima drugega posla, kakor da skrbi za dobrobit svojega uradništva. Resnica pa je, da danes živi uradništvo v taki bedi, kakor še nikoli. Vedno čujemo, da vlada vabi uradništvo na podpisovanje državnega posojila in na razne koncerte, kar priča, da vladni gospodje ne poznajo uradniške revščine, ali je nočejo poznati ali pa imajo posebne denarne vires, katerih uradništvo v splošnem ne pozna. V vladnem žargonu poznajo takozvano višje in nižje uradništvo, zato sem si izbral nekako središče, t. j. uradnika VI. činovnega razreda iz višje kategorije, oženjenega, z dvema otrokoma. Ogledimo si proračun in gospodinjstvo takega gospoda! Njegova mesečna plača znaša okrog 5000 K, njegovi mesečni izdatki pri siromašni hrani pa so taki:

|                                    |       |
|------------------------------------|-------|
| Stanovanje . . . . .               | 300 K |
| Mleko, 2 l. dnevno à 8 K . . . . . | 480 K |
| Kruh à 24 K . . . . .              | 720 K |
| Služkinja . . . . .                | 340 K |
| Kave 1 kg . . . . .                | 100 K |
| Cikorije 3 à 16 K . . . . .        | 48 K  |
| Sladkor, 5 kg à 58 K . . . . .     | 290 K |

|                                                    |       |
|----------------------------------------------------|-------|
| Mast, 5 kg à 80 K . . . . .                        | 400 K |
| Moka, 20 kg à 19 K . . . . .                       | 380 K |
| Krompir, 45 kg à 5 K . . . . .                     | 250 K |
| Meso goveje 40 dkg dnevno brez petkov . . . . .    | 338 K |
| Prikuha (repa, zelje ali podobno) à 10 K . . . . . | 300 K |
| 10 mesnih večerij v mesecu à 15 K . . . . .        | 150 K |
| Riz, 3 kg à 40 K . . . . .                         | 120 K |
| Olje, ½ l. . . . .                                 | 46 K  |
| Jajca, 30 à 7 K . . . . .                          | 120 K |
| Ocet, 1 liter . . . . .                            | 8 K   |
| Milo, 2 kg . . . . .                               | 44 K  |
| Perilo (ovratniki in zunanje perilo) . . . . .     | 100 K |
| Soda, 1 kg . . . . .                               | 8 K   |
| 2 globina . . . . .                                | 12 K  |
| Zdrob, 1 kg . . . . .                              | 19 K  |
| Kurjava v kuhinji . . . . .                        | 300 K |
| Petrolej, 5 l à 16 K . . . . .                     | 80 K  |
| Drobnarija (sol, dišave, peteršil i. t. d. . . . . | 60 K  |

**5103 K**

|                                            |        |
|--------------------------------------------|--------|
| Dohodki so tedaj . . . . .                 | 5000 K |
| Izdatki pa po sedanjem proračunu . . . . . | 5103 K |
| Primanjkljaj je že tu mesečno . . . . .    | 103 K  |
| Za obleko ostane . . . . .                 | 0000 K |
| Za obuvalo . . . . .                       | 0000 K |
| Za bolezen . . . . .                       | 0000 K |
| Kulturne potrebe . . . . .                 | 0000 K |
| Šolske potrebščine . . . . .               | 0000 K |

Pri tem proračunu smo računali, da sme uradnik VI. činovnega razreda le 10krat mesečno večerjati. Kako živi uradništvo XI., X., IX., VIII., VII. in celo V. razreda, če ima po vrhu še večjo družino, lahko vsakdo sam izračuna. Primanjkljaj najskromnejšega državnega

uradnika znaša mesečno minimalno 2000 kron. Opomnim naj še, da sem zgoraj računal dnevno 40 dkg mesa, ker je to cenejši kakor fižol ali krompir. Na ta bedni položaj državnega uradništva je odprto samo eno vprašanje: Kaj pravi k temu osrednja org. drž. urad., kaj pravi k temu državna uprava in kaj pravi k temu demokratski poslanci, ki imajo danes vso moč v rokah? Ali naj državno uradništvo pogine v revščini in lakoti?

Ta članek je izšel v »Jugoslaviji« dne 18. t. m. Meritorno, kolikor se tiče proračuna, ni članku prav nič oporekati. Toda članek ni pošten, in če ga je res napisal uradnik, moramo takega zagovornika svojih interesov odločno odkloniti.

Ako je mož v VI. čin. razredu, obžalujemo njegovo nevednost glede delovanja uradniških organizacij oziroma Osrednje zveze. Vsak najponižnejši sluga ve, kaj vse je razpravljala in ukrenila Osrednja zveza, kaj je v Beogradu delala in koliko je veljala deputacija Osrednje zveze in še nekaterih naših organizacij, kaj vse dela že mesece in mesece predsednik naše O. z., posl. prof. Reisner ter kaj vse je storil za nas posl. dr. Žerjav. O tem je obširno poročal na seji organizacij sam predsednik O. z., o tem je sam pisal v »Našem Glasu«, poročal je tajnik O. z., tovarjš J. Bekš ter sta poročala opetovano »Slovenski Narod« in »Jutro«. Vsi torej vemo, kaj so storile naše organizacije in kaj sta delala in še delata naša poslanca prof. Reisner in dr. Žerjav. Ž njima pa je v stalni zvezi naš minister dr. Kukovec.

Slučajno so vsi ti trije gospodje demokraci, in ker še vedno ni otipljivih

## LISTEK.

DR. FR. Z.

### Kako sem jaz služil.

(Dalje.)

Obtoženec, ki je bil izgubil mnogo krvi in ki se je v preiskovalnem zaporu več kot tri mesece zdravil, predno je mogel nastopiti pred sodiščem, se je komaj držal pokoncu, a predsednik je rohnel nad njim kot nad najhujšim tolovajem in prekinil ga je pri vsaki besedi. Vse, kar je povedal, je bilo laž, vse, kar je povedal orožnik, pa je bilo v njegovih očeh resnica, dasi je bilo jasno kot beli dan, da laže orožnik in ne obtoženec. Češar sem se bal, se je zgodilo. Obtoženec je bil obsojen. Dobil je pol leta. Prosil je, da bi ga vsaj za toliko časa pustili doma, da bi okrevljal. A predsednik je zarmel nad njim: »Nič! Takoj v ječo!«

Omenil sem ta rezultat pozneje preiskovalnemu sodniku. A skomignil je ravnó z ramama, dasi je bil Slovenec. Očividno si stvari ni jemal kdovekaj k srcu. Mene pa je to silno bolelo.

Kake razmere so vladale v tistih časih še pri naših sodiščih in kako daleč je segala sovražnost nemških in nemških sodnikov proti našim ljudem, je razvidno tudi iz sledečega slučaja.

Hlapec, zdaj že mrtvega odličnega ljubljanskega gostilničarja, je strastno stavil v loterijo. Že iz tega dejstva se je dalo sklepati, da ni čisto normalen. Domisljal si je, da je že večkrat zadel, pa da ga je dotični trafikant, ki je imel loterijo, ogoljufal za dobitek. Nekega dne je moral biti posebno razburjen. Šel je v trafiko in vrgel trafikantu v glavo kamen, ki ga je bil spotoma pobral na cesti. Poškodba je bila lahka. Na pultu je ležalo polno denarja, a on se ga ni dotaknil, jasn dokaz, da mu je šlo zgolj za maščevanje.

Prijeli so ga takoj. Napadenec je klical na pomoč. To se je bilo zgodilo pri belem dnevu v sedanjí Prešernovi ulici. Pri hlapcu niso našli nobenega solda.

Po mestu se je hitro raznesla govorica o poskušnem roparskem umoru, a treznejši ljudje so si stvar razlagali drugače. Tudi deželno sodni tajnik P., ki je vodil preiskavo, je bil spočetka sam mnenja, da stvar ni tako huda, ker je storilec venomer le trdil, da ga je trafikant opeharil in da mu je iz jeze vrgel kamen v glavo in ker je izpovedal tudi napadeni, ki je tistikrat baš denar štel in je bil le malo poškodovan, da mu ni zmanjkalo ne vinarja.

Toda ko je storilec gospodar kot priča izpovedal, da je imel njegov hlapec celo knjižnico v hlevu, da je vsak večer pozno v noč čital in da je bil, dasi navaden hlapec, celo na »Slovenski Narod« naročen, je častivredni preiskovalni sodnik-nemškutar ogorčen vzkliknil:



uspehov, je člankar Vl. čin. razreda napadel »sedanji demokratski režim«! Člankar demagoški vprašuje: »**kaj pravijo k temu demokratski poslanci, ki imajo danes vso moč v rokah?**« Člankar iz nevednosti ali iz zlobe trdi nekaj, kar ni resnica. »Vso moč v rokah« ima danes le vladna, radikalno - demokratska večina! Radikalci so številnejši in torej močnejši od demokratov, a zaradi koalicije drugi brez drugih ne zmorejo ničesar. Dnevnikarji so jasno poročali, da zaradi vladajoče krize v ministristvu radikalci niti k sejам ne prihajajo, da delujejo le demokratije, da zato delo ne gre dalje ter da je baš zaradi radikalne nagajivosti naše vprašanje ostalo doslej nerešeno.

Tovariš Vl. čin. pa vendarle hujska proti demokratu. »Naš Glas« ni političen list, in niti v sanjah nam ne pride na misel, da bi zagovarjali kako stranko. Zato tudi demokratov ne zagovarjamo. Vprašamo pa naj: kaj bi bilo, če bi nas še demokratije pustili na cedilu? In dalje: čemu se tovariš v »Jugoslaviji« ne obrača na poslanca svoje NSS? Zakaj se ne zaletava v poslance Sl.S., ki imajo vendar večino med našimi poslanci in bi se vendar tudi morali brigati za interes — vsaj svojega — uradništva? Zakaj bi se vsi naši poslanci ne borili složno za nas? To vendar ni strankarsko! — »Jugoslavija« po znanem vzorcu vedno grozi, da »bo treba izpregovoriti na ulici«... Zakaj se njeni dopisniki rajši ne obrnejo na naše socialne demokratske poslance, ki imajo z režijo na ulicah že prakso? Zakaj tovariš Vl. čin. razr. sam ne dvigne svoje lampe in je ne nosi pred nami? Na delo, brate! Samo psovanje nam ne pomaga prav čisto nič.

Naše mnenje je, da nam s tako politiko in slepo demagogijo ne bo koristeno! Dr. Kukovec, prof. Reiser in dr. Žerjav delujejo za nas natančno po sklepih Osrednje zveze in vzporedno z njimi so delali in delajo naše organizacije, naši delegati. Doslej smo še vselej dosegli vsaj bistvo tega, kar smo želeli; dosežemo pa končno tudi sedaj. Niti od nas niti od demokratskih poslancev ni odvisno, kdaj in koliko dosežemo, nego od vse vladne koalicije ter od celokupnega parlamenta. Če bi šlo le po Reiserjevi volji in želji, pa bi imeli že davno pod streho službeno pragmatiko, izenačenje prejemkov, nove draginjske doklade, urejene Nabavljalne zadruge itd. Toda prof. Reiser žalibog ni vsemogočen, tudi tovariša mu ne moreta pomagati izdatneje in pomagati jim ne more niti vsa jugoslovenska demokratska stranka.

Dostavljamo le še: za tako zahvalo, kakršno kaže tovariš Vl. čin. razreda v

»Jugoslaviji« ne bo maral nihče več boriti se za nas. Obračajte se s svojo kritiko na pravi naslov; redke naše prijatelje pa puščajte vsaj na miru!

V obrambo naše O. Z. in njenega predsednika smo napisali ta odgovor z željo, da posvetimo v temo, ki vlada očividno še po nekaterih glavah ali pa da zavrtnemo zlobo, ki nam le škoduje.

## Misli o tem in onem.

(Konec.)

Po polomu stare Avstrije, ko se je čakalo s hrepenenjem na naše vojaštvo, je ob njih prihodu marsikateri, prej še tako dober Slovenec, majal z glavo, ko je opazoval njihovo početje. Razbijanje s puškami po napisnih tablah obrtnikov in sramotenje koroškega dialekta ni dobro vplivalo. Ko so potem naši vojaki dali mnogo svoje hrane ubogim in pomagali tudi delati pri posestnikih, vse to ni več prišlo v poštev. Marsikaj bi se še dalo povedati, ampak bolje, da tisti ne vedo, ki niso videli, a mi, ki imamo lastno skušnjo na tem, smo prepričani, da se bo še vse maščevalo. Celovški nasilneži bodo še vsi podlegli z vsemi svojimi Nemčurji.

Ljudstvo je tekom zadnjega leta uvidevalo, da ga beseda republika ne reši davkov, draginje in vojaške dolžnosti ter da brez tega sploh nobena država, tudi najmodernejša, obstojati ne more. Nemčurji so pa ravno te točke porabili za najuspešnejšo agitacijo. Na jeziku so imeli socializem, zraven tega pa so vojaki (Volkswehr) z rdečimi kokardami po proletarskih stanovanjih, po zborniških in društvenih gostilnah v Črni in Mežici ravno tako ropali, kakor pri klerikalcih.

V Mežici se je žena nekega delavca posebno odlikovala. To mi je povedalo nekaj očividcev. Volkswehrovec je vzel v trgovini »Zimmerl« skledo in jo nesel ven ter ponudil tisti ženi z besedami: »Fräulein! Nehmen's Ihnen d' Schüssel!« Žena je skledo sicer vzela in jo nesla, ne domu, ampak v trgovino nazaj in na ta način preprečila začetek ropanja. Župan tiste občine je Volkswehrovce odpravil celo iz cerkve, kjer so se drznili igrati na orglah. To so dokazi, da se da ukrotiti vsake vrste zverina, ako je družba pravičnih dovolj složna in razsodna. Ko bi ne bili mnogi rok držali križem, bi se bilo marsikaj zabranilo; ono, do česar imamo pravico, bi se bilo rešilo.

Pri koroškem plebiscitu smo imeli priliko spoznati, koliko znajo koristiti ženske. Na naši strani se je udeležilo dela le mal del zavednega ženstva s si-

jajnimi uspehi, dočim so druge v strahu pokvarile to, kar so pridobile prve. Pri nasprotnikih pa je od deželnega glavarja do zadnjega pastirja vse delalo. Za vso slovansko narodno zavednost, kolikor je je na Koroškem, se imamo zahvaliti edino le narodu zvestim koroškim ženam, ki prenašajo zavednost na mladino, ki se je drži, dokler se ne izgubi v strankarstvu.

Zato vsa čast ženam, ki se žrtvujejo narodu in poklicu. Kritika o ženskah je v obilnem, ako se natančno presodi, neupravičena. Kakor pri vsem drugem, imamo tudi med ženstvom le z značaji opraviti. Spominjam se šefinje, kateri nisem hotel služiti radi tega, ker je svojo oblast nad podložnimi preveč zlorabljala. Mnogo uradnic pa poznam, ki so svojega poklica in ugleda popolnoma vredne. V vojaški službi je bilo. Bil sem dodeljen v municijsko tovarno, kjer se je neka končica poseben odlikovala. Znala je vsakemu novincu in novinki delo tako raztolmačiti, da je dotičnik z lahkoto razumel in z veseljem delal svoj posel naprej. Čez 1½ leta sem postal tudi jaz kontrolor in ker sem si zapomnil njeno ravnanje, sem imel z novinci iste uspehe kot ona.

Imeli smo nekaj krivičnih oficirjev, ki so gledali na vse drugo, samo ne na to, kako je ta ali drugi uporabljen. To se je pokazalo tudi pri nagradah; da so mnogi nezasluzeno obilno prejeli, to nam je pokvarilo mnogo vestnih, ki niso prejeli tistega, kar jim je po predpisih in uslugah pristojalo. Takih in enakih slučajev poznam več, ima jih pa tudi marsikateri izmed tovarišev v evidenci.

To so vzroki slabe discipline. Skrbti se naj torej v prvi vrsti za to, da ne bodo s slabim in krivičnim ravnanjem izkoriščani oni, katerim je disciplina prirojena. Potem se bomo takoj prepričali, da se bodo potrudili tudi drugi lenuhi in zanikarneži, kakor hitro bodo videli, da se ne ozira nanje pri odmerjanju onih dobrin, do katerih kot lenuhi niso upravičeni!

Danes je žalibog v marsičem skoraj narobe, ker manjka medsebojne ljubezni med inteligenco in proletarstvom. Treba je ta prepad premostiti. Proletarijat je treba poučiti, dvigniti. Naj bi se vršila v vsaki občini od učiteljev predavanja (proti nagradi) o stvarih, ki jih mora vedeti vsak človek, da pozna samega sebe, občino in državo; potem bo res hotel vsakdo bližnjemu koristiti. Da je mogoče, sem se v malem že sam prepričal. Proletarci se večinoma zanimajo za to in ono, a nimajo prilike, si teh znanosti pridobiti. Treba nam je ljudske univerze!

»Kaj? Na »Slovenski Narod« je bil naročen? Zdaj sem pa tudi jaz prepričan, da gre za poskušen roparski umor!«

In vodil je ta poštenjak preiskavo tako spretno, da je bil oni revež res obtožen poskušnega roparskega umora in tudi krivim spoznan. Ko so mu naznanili, da je obsojen na 12 let težke ječe, je vzkliknil ves strt: »Saj jih ne bom preživel!« In res jih ni. Umrl je par let pozneje na ljubljanskem Gradu.

Godile so se v tistih časih pri naših sodiščih skoro neverjetne reči. Naj se spomnim še enega primera!... Sedita v gostilni pri eni mizi sin in oče, zadnji mož preko sedemdesetih let. Pri drugi mizi pa se steguje in preklada roke sem in tja mlad človek in sitnari ter zbada ona dva — prava zgaga. Starega moža kar tiče. To je sinu naposled preveč.

»Kako pa prideš ti do tega, da tičeš mojega očeta? Kdaj sta vidva skupaj koze pasla?«

Oni pa: »Kaj primojduš? Ali jaz sem cesarja služil!«

»Ti si svinje služil, pa ne cesarja!«

»Kaj si rekel? Jaz ti pokažem!«

In šel je in napravil ovadbo zaradi razžaljenja veličanstva! Vsi zagovori so bili brezuspešni. Državno pravdnštvo je dvignilo obtožbo in prišlo je do glavne obravnave, pri kateri sem bil jaz zapisnikar. Stvar je bila popolnoma jasna: obtoženec je hotel reči: »Ti niti vreden nisi, da bi cesarja služil, ti bi k večjemu lahko kaki svinji služil!« Toda vse zaman. Pri posvetovanju sta že dva votanta izrekla: »Kriv!« Meni je hotelo prsi raznesti. In zašepetal sem dokaj na glas: »nekriv!« Rajni sodni svetnik Ribitsch, ki mi je sedel najbližje, me je ošvrknil s pogledom, da sem se v resnici bal zaušnice, a vendar je zarjul: »Unschuldig!« Ž njim je potegnil še en votant in nedolžnost je bila rešena. A kako malo je manjkalo, da se ni zgodila strašna krivica! — Dotično razsodbo sem utemeljil tako, da

se je hotelo državno pravdnštvo pritožiti čez me!

S tistimi razžalitvami veličanstva je bilo sploh nekaj posebnega v tistih časih.

Nekoč je začel nekdo svoje pisanje s črko S. Pa je naneslo tako, da se je gorenja krivina le črke nekoliko preveč približala ustom cesarjeve podobe na kolku, ki je bil prilepljen. Takoj je potihel neki nadpatriot, da ta S ni nič drugega kot neke vrste fajfica, menda sam vivček, ki ga je dotičnik potisnil v cesarjevo usta. Zares, kaka razžalitev! Gospodje juristi pri državnem pravdnštvu in gospodje preiskovalni sodniki so ogle davali tisti nesrečni S od vseh strani. Eri so bil odločno za to, da predstavlja res fajfico, drugi pa so s primerno previdnostjo malo podvomili, ker drugače je bilo nevarno. Kako se je ta stvar naposled iztekla, zdaj že res ne vem več. Vsekakor pa je zelo karakteristična! —

Za take stvari mora imeti človek posebne srce. Jaz ga nisem imel.



Imamo toliko profesorjev in docentov, imamo celo vrsto višjih in visokih šol, a — ljudstvo o nima doslej nobene koristi od njih. Včasih so se vršila v Ljubljani in po vseh večjih krajih popularna predavanja iz zgodovine, slovstva, medicine, naravoslovja, javnega prava i. dr. Danes, ko imamo popolno univerzo in tehniko, ni javnih poučnih predavanj. Marsičesa ljudstvo ne razume in zato zabavlja. Zakaj se mu ne razloži? Čemu ga ne pouče? Najnevarnejša bolezen je — nevednost, gospodje.

Zlovoljnost proletarcev ne izvira samo iz morebitne prirojene hudobnosti. Le pomislimo natančneje in se za trenutek uživimo v razmere take družine. Slabi dohodki, da se že včeraj porabi, kar se bo jutri šela zaslužiti; ako ima delavec opraviti pri uradih ali drugod, se mu vsaka ura, katere ne dela, odtegne od plače itd. — Mnoga podjetja imajo svoje bolniške blagajne, a zdravnik se ne zmeni dosti za bolnega delavca, sam si ga pa ne more plačati. Uradniki, državni in drugi, imajo dopuste, delavci in delavke kakor služinčad, o tem niti govoriti ne smejo. Po naravni pravici bi se torej moralo kaj ukreniti, da bi se tudi te vrste ljudje letno oddahnili. Če ne drugače, naj bi se jim mesto dopusta dajale posebne nagrade. Za slučaj pohabljenosti je podpora zelo nizka.

Vse te in mnoge druge slabe razmere so krive, da te vrste ljudje boljše razrede mrzijo. Denar se razmetava za popolnoma nepotrebne reči in s tistimi vsotami bi se dalo mnogo gorja omiliti. Edino tolažbo si išče marsikak obupanec v alkoholu, kamor še druge treznomisleče potegne in se potem skupaj moralno pozrezajo. Parkrat sem imel priliko se prepričati, da je mnogo dobrih, poštenih in nadarjenih med temi ljudmi. Ko bi se zbudilo med njimi zanimanje za poslušanje predavanj in jim odpomoglo v gmotnih zadevah ter se jim tudi dalo, kar se jim obljubuje, se bo takoj pokazalo poboljšanje v »mentalitetu« proletarijata...

Seveda je treba čutiti z njimi in prijateljsko ravnati, da se prepričajo tudi o spoštovanju njih poklica.

Potrebujemo vse stroke, od zadnjega težaka do prvega ministra in ako jih bomo vse enako ljubili, se bo začela ljubezen vsem enako kmalu vračati. Treba pa je **delati**, ker z golimi obljubami se občinstvo samo razburja. Če se temu razredu položaj po zaslugi uravna, potem postane za druge tudi vedno lažje. Odpraviti je sebičnost, ker iz nje izvirajo vsa druga zla. Žalibog, da je razpasena tudi tam, odkoder bi se lahko iztrebila.

Po naravni razdelitvi človeštva imamo v resnici le dve vrsti ljudi: dobre in slabe. **Ako bi si bili vsaj dobri med seboj edini in slozni**, bi se kmalu vse spremenilo.

Za žensko uradniško osebo pa mišim preko vseh drugih kritik, da je vsaka dobra uradnica tudi dobra in vzorna gospodinja. Kajti smoter njenega življenja ji je gotovo v enem kakor v drugem položaju izpolnjevanje svojih dolžnosti, bodisi v spolno korist ali v korist svojih dragih doma po vseh svojih močeh.

Blaž Koler.

Anton Spendé, ravnatelj zemljiške knjige.  
**Sodna pisarna — zemljiška knjiga — gruntovnica.**

(Konec.)

V izvršitev teh izprememb bi bilo glede gruntovnih uradov v Sloveniji in v Dalmaciji potrebno, da se gruntovni ura-

di (v Sloveniji naj se izraz »zemljiška knjiga«, »vodja zemljiške knjige« itd. namesti in izjednači z izrazom ostalih prečanskih pokrajin: »gruntovnica, gruntovničar« itd.) — ločijo od sodne pisarne vsaj v toliko, kolikor je bilo to že pred letom 1898. To bi bilo v vseh ozirih le v korist službe in v razbremenitev sodnikov ter bi na budget le malo ali nič vplivalo.

Sistemizirati bi bilo poleg že navedenih gruntovnih ravnateljev in nadzorikov v Sloveniji in sicer v Ljubljani 2, v Mariboru, Celju in Novem mestu po 1 gruntovničarsko mesto, pri okrajnem sodišču v Ptuj 2, ostalih okrajnih sodiščih pa po eno gruntovničarsko mesto.

Že prejšnja justična uprava je vzela kot temelje, da je smatrati gruntovničarja kot polno zaposlenega, ako doseže dnevnik letno 1000 rdečih števil.

Pri vseh okrajnih sodiščih so gruntovničarji principialno tudi vodje sodne pisarne; pri okrajnih sodiščih, pri katerih ne dosega dnevnik 1000 rdečih števil, se jim dodeli še vodstvo denarne knjige, predsedstvenega vpisnika, uradni payšal, račun zaloge kazenskih stroškov itd., kar vse je v gotovih ozirih več ali manj sorodno z delom v gruntovnicah in tudi deloma v zvezi s tem delom.

V določila predmeta gruntovnega izpita bi bilo treba prevzeti tudi, da obsega izpit tudi znanje opravil sodne pisarne, vsaj v glavnih obrisih, predvsem popolno znanje o vodstvu denarne knjige. Vežba bi se morala torej razširiti tudi v dodeljenje gruntovnih vežbenikov v vse oddelke sodne pisarne, v vsakega po najmanj 3 do 4 tedne.

Število sistemiziranih sodno - pisarniških uradnikov se skrči za število sistemiziranih in iz tega statusa odvzetih gruntovničarskih mest.

V zelo redkih slučajih, kjer je sistemizirano pri najmanjših sodiščih le eno mesto pisarniškega uradnika, se to ukine ter se sistemizira mesto gruntovničarja. Ker je pri vseh teh najmanjših sodiščih sistemizirano vsaj eno oficijantsko mesto, se namesto njega ustanovi mesto pisarniškega uradnika. To je tem lažje izvedljivo, ker se v smislu službene pragmatike itak mora ukiniti oficijantski sistem in uvesti kakor v ostalih činovniških kategorijah praktikantski sistem (vežbeniki). Mesta gruntovnih vežbenikov naj bi se sistemizirala le po dani potrebi in v tolikem številu, da bi bilo vedno vsaj 10 izprašanih vežbenikov na razpolago. Vežbeniki bi torej bili brez stalnega službenega mesta (leteči). Dodelili bi se v prvi vrsti okrajnim sodiščem na sedežu zbornih sodišč in večjih podeželnim okrajnim sodiščem. Ukine se pa za ta mesta, ako je to iz budgetarnih ozirov neobhodno potrebno, primerno število sodno pisarniških praktikantov (sedaj oficijantov).

V prehodni dobi naj se uvrstijo vsi pisarniški uradniki z zemljiškoknjižnim izpitom (in seveda s prvim pisarniškim izpitom) v 3. kategorijo. Teh je v Sloveniji danes okroglo 160. Najbolje kvalificiranim se imenujejo za gruntovničarje na sistemiziranih mestih, ostanek pa za gruntovničarje ad personam preko sistemiziranega stanja. Seveda ostane radi tega isto število sistemiziranih mest sodno - pisarniških uradnikov nezasedenih.

Ker je pa večina teh izprašanih uradnikov starejša, ki odide po upeljavi nove službene pragmatike prejkoslej v pokoj, bi se to število takoj znatno skrčilo ter bi po preteku 3 do 5 let nastalo normalno stanje v obeh statutih. Seveda ostanjejo v vsej tej dobi vsi ad personam gruntovničarji dodeljeni na sedajšnjih službenih mestih v sodnih pisarnah.

Iz tega vzroka in predvsem iz že uradno dognanega dejstva, da je 6 mesečna pripravljalna doba brezpogojno prekratka bodisi za sodno pisarniški, tembolj pa za gruntovni izpit, se polaganje gruntovnih izpitov začasno ukine in se event. nastale vrzeli v statusu sistemiziranih gruntovničarjev krije iz v sodnih pisarnah zaposlenih gruntovničarjev preko sistemiziranega stanja.

Že službečemu sodno pisarniškemu osebu s prav dobro kvalifikacijo se naj da možnost, da položijo gruntovne izpite do konca leta 1922.

Upoštevati se pač morajo dejstva, ki otežkočajo zaproseno izjednačenje za vse prečanske pokrajine (in pozneje za vso kraljevino). Zakon o uredbi sodnij z 27. novembra 1896 štev. 217 drž. zak., veljave v Jugoslaviji za Slovenijo in Dalmacijo, je pač precej drugačen kakor so tozadevni zakoni in uredbe ostalih prečanskih pokrajin ter brezdvomno v glavnem najboljši.

Predvsem obstoja mnenje, da bi ločitev zemljiške knjige od sodne pisarne imela posledico: pomnožitev števila uradnikov. Opravičeno stremljenje vlade je pa in mora biti, da se število uradnikov skrči in ne zviša.

Stvar organizacij je predvsem torej, dokazati, da bi v to svrhu ne bilo treba zvišanja sedaj sistemiziranih mest, nasprotno, da se, ako se manipulacija sodne pisarne, predvsem potom odprave premnogih le za statistiko službečih upisnikov in seznamov jednostavi, sedanje sistemizirano stanje morda vsaj deloma skrči, ali pa s sedanjim sistemiziranim stanjem razširi delokrog sodne pisarne in razbremenimo delo sodnikov.

Z morda le malimi izpremembami prej omenjenega zakona o uredbi sodišč ter tozadevnih zakonov za Hercegbosno in Hrvatsko - Slavonijo bi se — upoštevajoč princip jedinstvenih zakonov in ustvarjanja ravnopravnosti, a upoštevajoč tudi že pridobljene pravice činovnikov v drugih pokrajinah — vsekakor dalo morda doseči nekaka začasna unifikacija za vse prečanske pokrajine dotlej, da gospodje juristi ustvarijo tozadevne jedinstvene zakone za vso kraljevino.

Temelj in navodila tem novim zakonom bodo vsekakor naši zakoni kot priznani najmodernejši.

Ker pa stoji službena pragmatika in z njo uvrstitev posameznih činovniških kategorij pred durmi, bi bilo umestno, da se to vprašanje, ako drugače ne gre, reši vsaj začasno in vsaj za vse prečanske pokrajine enotno, dokler ne dobijo tudi srbijanske pokrajine gruntovnice itd.

Nikakor ne gre, da bi gruntovničarji enega dela kraljevine bili uvrščeni v višji kategorijo, kakor gruntovničarji drugega dela iste kraljevine — **ki vsi upravljajo dokazano isto in enakoveljavno delo.** Ako se to zgodi, bo ta krivica ustvarila oziroma pomnožila vrste malkontentov ter zaradi neznosne draginje itak moralno ponižanim in fizično na robu obupa stoječim državnim uslužbencem vzela še ostanek veselja do dela! In — lastnost lea — kdo pa se še v bodoče posveti temu stanu, če bo moral napraviti pred imenovanjem dva, vse drugo kakor lahko izpita, za katera bo po mnenju mero-dajnih oseb odslej treba vsaj enoletne vežbe, — z izgledom, biti uvrščen v isto kategorijo, v katero so uvrščeni drugi manipulativni činovniki različnih panog brez vsakega ali vsaj lahkega izpita, — namreč v zadnjo kategorijo!?

*Nabirajte inserate in prispevke za tiskovni sklad ter pridobivajte nove naročnike.*



J. Z. (na Prevaljah):

## Lesena hišica na ljubljanskem sejmu

me je spominjala onih lepih stavb, ki sem jih videl v vasi Haiden nad Bodenskim jezerom, 900 m visoko. Ondi je letovišče, podružnica banke, železnica, avtomobilna zveza, mlekarna, kazino za tujce, parki in lepe ceste, elektrika in plin, lepe prodajalne, daleke znana živinoreja, trezno ljudstvo, ki potuje po ysem svetu in ondi vidiš tudi lepe hišice, podobne vilam po okoličih velikih mest, a vse so — lesene.

Na primernem kraju izravnaajo svet in skopljajo kleti, postavijo 1—2 m visok podzidek, polože naj izolacijski karton in gori leseno, iz lepo obtesanih brun trdno zvezano ogrodje, ki so ga že preje naredili na travniku poleg stavbe. Med bruna natlačijo šete, pepela ali podobnega. bruna sama pa obijejo znotraj in zunaj z deskami. Na zunanje deske pribijejo ribjim luskinam slično razvrščene male desčice, ki ohranijo steno suho, ker se kaplje lažje odtekaajo, znotraj pa odprejo stene z asfaltnim blagom in vrhu tega pridejo tapete. Hišica je zidana samo v kuhinji, ob dimnikih in pečeh; po veži in stopnicah položé linolej.

Take hišice so dovolj prostorne, gorke, primerno poceni in zgrajene v 2—3 mesecih. In take stavbe bi priporočal v naših krajih.

Gotovo ni človeka v Sloveniji, ki bi se ne bil že naveličal naše stanovanjske mizerije, ki smo jo pa sami krivi in naša nerodnost povzročili. Po raznih stanovanjskih uradih se muči uradništvo, da bi si skoraj izkašljalo pljuča, — sam sem to skušal! —, stranke begajo iz ulice v ulico, kakor med vojno vojaki iz vojašnice v vojašnico, begati moraš po štirinajst dni, da ti stanovanje obljubijo, dobiš ga šele čez mesece. Po potrebi ali nepotrebi, brez načrta in premisleka, nastajajo razne pisarne in se doseljujejo ljudje, število hiš pa je vedno enako.

Vse to lahko odpravimo, ker je dovolj lesa, apna in kamenja; in ker smo najbolj prizadeti na teh dobrotah javni nameščenci, zato je tudi najprimernejše, da pričnemo zboljševati razmere pri sebi. Razne komisije nas namreč ne bodo rešile, pomagati si moramo sami. Ker pa ne moremo zidati hiše, da bi jo plačali takoj, zato je plačujemo na obroke! Samo na Prevaljah z okolico dobim najmanj petnajst družin različnih poklicev, ki bi prevzele tako stavbo na 10—15 let. Ustanoviti bi se morala za vso Slovenijo gradbena zadruga s primernim kapitalom, ki bi se prav dobro obrastoval. Lesene hišice bi tesali ondi, kjer je obilo lesa: na Kočevskem, Notranjskem in pošiljali po železnici v bližnjo okolico; zidali naj bi tam, kjer je apno in ilovica. Zadruga bi pa morala imeti lastne delavce, epekarno in apnenice, da bi ne višali spekulanti cen v primeri s številom potrebnih stavb.

Poznam moža, ki si je letos sam (brez številnih zidarjev) postavil hišico; stane ga 40.000 K brez sveta in vrednosti njegovega dela. Vse skupaj bi cenil na 60.000 K. Hišica ima klet, kuhinjo, primerno jedilnico, veliko spalnico, v medstrežju še dve sobi, poleg pa bosta drvarnica in pralnica.

Lesena hišica na ljubljanskem sejmu stane po poročilih 80.000 K.

Veliko je med nameščenci, trgovci in obrtniki oseb, ki bi tako stavbo plačale z obrestmi vred v 15 letih; vzemimo pa 20 ali 25 let, — končno bi bila stavba njegova. Ako te premestijo, dobiš zlahka

primerne kupca; sicer pa vlada itak ne more veliko premeščati, ker selitve so drage, stalno uradništvo pa tudi ložje uradije od onega, ki se vsako leto seli.

Poznam gospoda, stanujočega v Ljubljani (sicer v lepi zgradbi) na dvorišču in plača mesečno 500 K, letno 6000 K brez luči in kurjave. V lastni hišici bi si odtrgal od ust in plačal 8000 K letnih, v 10—15 letih pa bi bil hišni gospodar, in bi ne imel veselja raznih obiskov vsakih 5 tednov, kjer bi mu merili okna in šteli sobe in peči.

Torej: stavbena zadruga bodi ob pomoči podeželskih posojilnic ali s pomočjo kapitala zadrugarjev je edno sredstvo, ki nas bo rešilo, drugi teoretični koraki in ukrepi gotovo ne. **Uradnik — hišni posestnik** si zagotovi bodočnost sam, država nam je ne more, zasebniki-gospodarji pa še manj. Že pred vojno so delavci in druge stranke po svetovnih mestih dobivale stavbe na odplačilo 70 let; dandanes tako dolge dobe niti ni treba.

## Vestnik.

Vse organizacije javnih nameščencev pozivljamo, da pošljejo O. Z. točno članarino ter da agitirajo za »Naš Glas«. Ne pozabite našega tiskovnega sklada! In pošiljajte uredništvu poročila, članke, vesti, da ne bomo z gradivom vedno v zadregi!

Anketa o pobijanju draginje in o stanovanjski mizeriji. Minister za socialno politiko, dr. V. Kukuljević, je sklical za 15. t. m. v Beograd anketo glede gorenjih dveh vprašanj. Za hrvatski SJN se je udeležil te ankete predsednik dr. Benković. Tako poroča zagrebški »Naš Glas«.

Razprava o materialnem položaju javnih nameščencev se je vršila 20. t. m. v Zagrebu. Skupščino je sklical osrednji odbor SJN.

Predsednik O. Z. v Mariboru. V soboto, 19. t. m. je posl. prof. Jos. Reiser v mariborskem Narodnem domu poročal o uradniškem vprašanju, ki se bavijo z njim zdaj v narodni skupščini.

Klub javnih nameščencev. V Kranju se je ustanovil klub javnih nameščencev in vpokojencev za Kranj in okolico. Klub bo zastopal sporazumno s stanovskimi organizacijami in z Osrednjo zvezo lokalne in stanovske interese. V soboto, dne 12. novembra 1921 se je vršil množtevno obiskan sestanek javnih nameščencev in vpokojencev vseh kategorij, ki je v stvarnih in burnih debatah razpravljal o sedanjem obupnem stanju nameščencev. Končno so se soglasno sprejele resolucije: 1. Da se čimprej

uveljavi v ustavi zajamčena službena pragmatika ter izenačijo prejemki in doklade z onimi na teritoriju Srbije in Črne gore. 2. Da se pri določitvi posameznih krajev v draginjske razrede uvrsti mesto Kranj, kjer vlada najhujša draginja v Sloveniji vsled bližine državne meje, industrijskih krajev in letovišč, v isti draginjski razred kakor Ljubljana. 3. Protest glede zopetnega odtegljaja 10% prejemkov za Save potrošaških zadrug in zahteva, da se dosedaj v Kranju in okolici nabrani denar odstopi nabavljalnemu zadrugi v Kranju.

**Trošarinski pravilnik.** Na več vprašanj odgovarjamo, da stane Uradni list štev. 133, v kateri je priobčen trošarinski pravilnik, 5 K. Naroča se pri upravnistvu »Uradnega lista«.

**Budvinski: Entscheidungen des Verwaltungsgeschichtshofes**, komplet (1876 do 1914), se zelo poceni proda. Podrobnosti se izvejo pri pregledniku F. K. Česniku v Ljubljani. Krekov trg št. 1, II. nadstropje, vrata št. 19. (delegacija ministrstva financ).

## VABILO

k izvanrednemu

občnemu zboru »Samopomoči« gospodarske zadruge javnih nameščencev in vpokojencev v Žužemberku, r. z. z o. z.,

kateri se vrši dne 8. decembra 1921 ob 10. uri v poslopju okrajnega sodišča v Žužemberku z

Dnevnim redom:

1. Volitev načelstva in nadzorstva. Odobrenje letnega računa.
3. Podelitev absolutorija načelstvu in nadzorstvu.
4. Odpust članov iz načelstva in nadzorstva.

Udeleženci se vabijo.

Načelstvo.

## Samopomoč

gospodarska zadruga javnih nameščencev in vpokojencev v Kranju  
r. z. z o. z.

se je po sklepu občnega zbora z dne 17. julia 1921 razdružila in prešla v likvidacijo. — Likvidatorji so dosedanjí člani načelstva. Upniki se vabijo, da se pri njej zgledajo. Sklep deželnega kot trgovskega sodišča v Ljubljani, odd. III dne 7. novembra 1921., št. zadr. VI. 245/7.

Načelstvo.

**NAŠ GLAS**  
je strogo stanovski list in se zavzema za koristi vseh javnih nameščencev.  
Naročate in širite naše glasilo!

## VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poroštvu, zavnami na službene prejemke in zastavi življenjskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačili :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBREŠTUJEJO PO

4%

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt